

אבינעם שירן

מטושים לקורונה

סיפור לימי מגפה

© כל הזכויות שמורות למחבר

המנגינה של "חברים" שבקעה מכיסי, הבהירה לי מייד מי המתקשרת. "חולה מספר 152 שהתה בסטופמרקט בקסטרא ביום שישי שלפני האחרון, בין השעות 13:30 ו-15:30, "הודיעה לי זוגתי ללא כחל או סרק. מדובר היה, כמובן, באישה שאובחנה כחולה במחלת וירוס הקורונה, או בשמה החדש COVID-19, שהגורם לה הוא הווירוס SARS-CoV-2.

השאלה הראשונה שעלתה במוחי, הייתה: מה לעזאזל יש לעשות בסטופמרקט במשך שעות תמימות? אך פעמון האזעקה, שבקע ממקום כלשהו בירכתי מוחי, עצר אותי.

"או קיי, עניתי בזהירות. ניסיון העבר לימד אותי להמעיט ככל האפשר כדיבורים העלולים לסבך אותי, עד להתבהרות התמונה.

"לא קנית בסטופמרקט ביום שישי שהוא דגים לארוחת הערב?" ניסיתי להיזכר. בכל זאת, עברו כבר תשעה ימים תמימים מאותו יום. יש מצב, שערתי בליבי. אך באיזו שעה? הרי בכל יום שישי אני הולך לאבו שאקר, להביא חומס לארוחת הצהריים, ואם מגיעים מאוחר מדי נגמרים לו דברים, ובמיוחד הפלאפל, אותו אוהב לכרסם בעודו חם בדרכי חזרה לאוטו.

"יכול להיות, עניתי בטון לא מחייב, "השאלה באיזו שעה. בצהריים הרי הייתי באבו שאקר."

"לדעתי אתה צריך להיכנס לבידוד, "חיוותה זוגתי את דעתה. "אין לך מרפאה אחת?"

ואכן באותו יום היו מוזמנים למרפאתי שלושה חולים נחושים ועשויים ללא חת, ולא הרהבתי עוז בליבי לבטלם. אני הרי קרדיולוג, ועם לב, כידוע, לא משחקים.

"גם אם הייתי בסטופמרקט לזמן קצרצר במקביל לגברת 152, בוודאי

שלא התקרבותי אליה למשך 15 דקות תמימות. עצרתי לדקות בודדות בדגים כדי לבצע את ההזמנה, וחזרתי אח"כ כדי לקחת אותם, ובקופה הקפדתי על מרחק של עגלה לפחות מהחולים, כלומר מהקונים האחרים. אני קצת עסוק עכשיו, נדבר בהמשך."

ליתר ביטחון התייעצתי עם קולגה (קולגה הוא רופא העוסק באותו תחום כמוך, אבל הוא פחות טוב ממך). הוא הסכים איתי מייד שהסיכון להדבקה אפסי, והרגיע את מצפוני. סיימתי את עבודתי בבית החולים ונסעתי למרפאה.

המטופלת הראשונה הייתה גברת כבודה שהגיעה אלי לראשונה לאחר שקבלה עלי המלצה מאחת מידידותיה. מהעיטוש הראשון, אותו הקפדתי לכבוש במיומנות במרפקי, היא התעלמה. לאחר העיטוש השני, שהופיע לאחר שסיימתי לבדוק אותה, היא כבר לא התאפקה.

"דוקטור, אתה בריא?" שאלה מבלי שניסתה אפילו להסתיר את חרדתה. "בריא לגמרי," הרגעתי אותה, "אלרגיה קלה לקרדיט האבק, זה הכל." בהמשך, חשתי עקצוץ קל בגרון, נזלת שחייבה אותי לקנח את האף בין החולים, ואף לאות מסוימת שפשתה בגופי. בדרך לאוטו, וכשעליתי מאוחר יותר במדרגות ביתי, ניסיתי לברר לעצמי אם עדיין כוחי במותני או שחולשה כלשהי אחזה ברגליי. הייתה לי תחושת חם קלה בפניי. ניסיתי לגעת במצחי. הייתכן שהוא חם מעט? ליתר ביטחון מדרתי את חומי מייד לאחר שנכנסתי לביתי.

37.5°C .

החולשה הציפה אותי. זהו? אכלתי אותה? ומה אומר לחולים שזה עתה בדקתי? היה נדמה לי שאני חם כאב קל בגרוני, שהתגבר בבליעה.

החלטתי לשתף את אשתי, לאחר ששבה מעבודתה. היא נכנסה מייד לאתר חברת האשראי וגילתה ששילמתי בקופה בסטופמרקט ב-14:00 בדיוק, דבר אשר אפשר 30 דקות חפיפה עם חולת הקורונה. התוצאה מגלוי מרעיש זה הייתה שהיא לקחה מייד פיג'מה ומגבת חדשה ועברה להתגורר בחדרו של בני האמצעי.

מיששתי שוב את מצחי. התקשיתי להחליט אם הוא חם או לא והחלטתי למדוד שוב את חומי.

40°C .

פיק ברכיים אחז בי. לחצתי שוב על הכפתור במדחום הדיגיטלי, שנקנה זה מכבר בסופרפארם תמורת 9.90 ש"ח, ומדדתי חם בשלישית.

40.5°C .

בלב הולם שלחתי את ידי למכשיר הסלולרי, על מנת להתקשר לד"ר זיידאן ידידי, מנהל היחידה לטיפול נמרץ בבית החולים בו אני עובד, ולבקש שיכינו עבורי לאלתר מיטה ביחידה וכן ואת מכשיר האקמו, אך אז נזכרתי שבסה"כ אני מרגיש לא כל כך רע. האמת לא הרגיש לי כמו 40 מעלות.

"אולי תמדוד עם מדחום אחר?" הציעה זוגתי.

מצאתי מדחום נוסף (מכשיר משובח יותר, שנרכש בעבור 14.90 ש"ח).

36.4°C .

בשלב זה השתפרה הרגשתי פלאים, הגירוד בגרון נעלם ואיתו גם החולשה. בכל זאת, החלטתי לגלות אחריות ולברר את הנושא לעומקו. שלחתי הודעה לד"ר חסון ממחלות זיהומיות, וגללתי בפניה את הסיפור כולו.

"עליך להיות בבידוד עד יום שישי", פסקה. אם תרצה אוודא זאת עם איש הקשר שלי במשרד הבריאות.

חשבתי שמשרד הבריאות לא יוותר כה מהר על שרותיי, וביקשתי ממנה לברר איתם את הנושא.

הסתבר שטעיתי. הם הסכימו עם ד"ר חסון.

נותרו לי בעצם ארבעה וחצי ימים להשאר בבידוד. כמה נורא זה כבר יכול להיות?

ביום הראשון כתבתי מאמר מדעי, סיפקתי מרחוק תמיכה מקצועית לבית החולים, ניקיתי את העובש מהתקרה, ומאוחר בלילה, כשנפש חיה לא נראתה בחוץ, יצאתי להליכה.

ביום השני חגגתי את יום הולדתי. העסקתי את עצמי במענה לברכות הרבות בטלפון, הואטסאפ והפייסבוק, באכילת העוגות הנפלאות שהושארו על מפתן דלתי על ידי אנשים טובים, בצפייה בעונה השנייה של פאודה ובסרט "להתחיל מחדש" (Cast Away) של טום הנקס. הסרט מגולל את סיפורו של עובד בחברת פדקס שמטוסו מתרסק בלב ים והוא מוצא את עצמו על אי בודד למשך ארבע שנים תמימות. חשתי הזדהות עמוקה עם גיבור הסרט.

ביום השלישי, כשזוגתי הציעה שאנצל את זמני הפנוי כדי לסדר את ארון כלי העבודה שבחדר האמבטיה, חשתי מצוקה מסוימת.

כדי להרגיע את עצמי צפיתי במספר פרקים של "אסונות תעופה" בערוץ ה-"נשיונל ג'אוגרפיק" אותם אני מקפיד להקליט באופן סדיר.

את החדשות ובהן הופעתו היומית של רוה"מ ובה שיעורים מועילים בנושא התנהגות בעת מגיפה, וכן עדכון תדיר במספר הנדבקים והמתים מקורונה בארץ ובעולם הקפדתי לראות רק פעם ביום, בערב. התרשמתי עמוקות מפועלם הנחוש והנמרץ של רוה"מ ושר הבריאות על צוות

עוזריהם, דבר שנתן לי הרגשה טובה. שאנחנו בידיים טובות. רק דבר אחד קטן לא היה לי ברור.

הסתבר שאין ברשותנו מספיק ערכות בדיקה לקורונה, למרות העובדה שהודגשה שוב ושוב, שהבסיס להתגברות על המגיפה הוא בדיקות חשודים במחלה בהיקף נרחב על מנת לבודדם. במיוחד לאור העובדה שהנדבק הממוצע מפריש את הנגיף מגופו במשך 20 יום בממוצע, וברב המקרים מדובר בנדבקים אסימפטומטיים, ולכן קשה להיזהר מהם.

בדיקה קצרה הראתה שמדובר בערכה פשוטה. מטוש סטרילי שניתן לשבור באמצע לאחר הדגימה, העשוי ממקל עץ דק ומעט צמר גפן, מבחנה פקוקה עם מדיום להובלת הווירוסים למעבדה, ושקית ניילון עם זיפלוק. לא בדיוק מדע טילים. אז איך קרה בעצם, שלמרות שהיה לנו מספיק זמן להתכונן, ובשעה שרוה"מ, שר הבריאות, מנכ"ל משרד הבריאות וכל המומחים הזהירו אותנו שצפויים עשרות ומאות אלפי חולים, והדרך הטובה ביותר להתגונן מהמגפה היא לבצע בדיקות רבות ככל האפשר ולבודד את כל הנגועים - אף אחד לא דאג שיהיו מספיק ערכות?

באותו לילה חלמתי שאני בבית החולים, מאות חולים צובאים עלי, משתעלים ללא הפסקה ודורשים שאבדוק האם נדבקו בקורונה, אלא שאני לא מצליח למצוא ערכות בדיקה, וכשמביאים לי אחת המטוש נופל לי מהיד לרצפה ואני מתעורר בבהלה.

למחרת בבוקר התקשרתי לידידי יואב נחושתן, הכתב לענייני רפואה. "תגיד, פתחתי ללא הקדמות, "למה בעצם אין מטושים לקורונה?" "בוקר מצוין גם לך, ענה יואב, "תזכיר לי מתי אתה יוצא מהבידוד?" "מחר ב- 14:00 בדיוק."

”מצוין. אז מחר ב-10:14 תבוא לאסוף אותי מהבית, נרד לאכול פלאפל בוואדי ואספר לך את הסיפור האמיתי והבלתי יאמן של ערכות הקורונה.” למחרת אותו יום, ב-14:00 בדיוק נמרץ יצאתי אל אוויר העולם הצלול ואל השמש הזורחת ממעל ונכנסתי למכונית. הרחובות היו שוממים. אספתי את יואב וירדנו לוואדי. החלטנו לשבת אצל מישל. אצלו תמיד ריק, כאשר מסיבה לא ברורה בפלאפל הזקנים שממול תמיד מלא, וזאת למרות העובדה שהפלאפל של מישל לא נופל כהוא זה מהפלאפל של הזקנים.

התיישבנו בירכתי החנות בבדידות מזהירה, ובין ביס לביס, תוך שהוא מתענג על הפלאפל של מישל ומנגב את הטחינה מסנטרו, סיפר לי יואב את סיפורו.

”במשרד הבריאות היה ברור כבר מההתחלה שיהיה צורך בחצי מיליון עד מיליון ערכות לבדיקת וירוסים. זה כתוב בספר ההוראות למגפות עוד מימי השפעת הספרדית. היה גם ברור שמלאי שכזה אינו בנמצא בארץ, ושיהיה קשה לייבא כמות כה גדולה מחו”ל שעה שהעולם כולו עומד בפני אותה בעיה.”

”אז מה הם עשו?” שאלתי, תוך שאני מוסיף למנה שבידי חריף ביד רחבה. “הם פנו למפעל בדימונה המייצר מקלוני אוזניים, והציעו לו להסב את המפעל ליצור ערכות לדגימת וירוסים.

”זה לא אותו דבר, ציינתי את המובן מאיליו, מחניק גיהוק. “ברור שלא, הסכים יואב. “אבל מנכ”ל המפעל הוא בחור רציני. הוא היה מג”ד תותחנים בסדיר, הציל כבר שני מפעלים כושלים והגיע לדימונה מתוך ציונות. מהרגע שנודע על המגיפה הוא זיהה את ההזדמנות והבין את הפוטנציאל. במהרה הייתה בידו תכנית מפורטת להסבת המפעל ליצור ערכות לבדיקת קורונה בתוך שלושה שבועות.”

”נו מעולה. גם יהיו מספיק ערכות, גם מספיק עבודה לכל דימונה, וגם ים של כסף כשנמכור אחר כך ערכות לכל העולם.”
 ”זה נכון, אלא שהוא היה זקוק לאישור מעיריית דימונה להרחבת המפעל על חשבון מגרש שכן שעומד ריק זה 50 שנה.”
 ”אז איפה הבעיה?”

”התברר שהוועדה המקומית בדימונה מתכנסת רק בעוד חודשיים.”
 ”אבל זהו מצב חרום!” מחיתי, ”מדוע לא הורה ראש העיר להקדים את כינוס הוועדה?”
 ”הוא ניסה, אבל לנציג האופוזיציה בעירייה היה חשבון עם ראש העיר, והוא לא הסכים לקצר את חופשת הסקי שלו באיטליה, ואפילו לא הסכים שימונה לו מחליף.”
 ”לא נכון!”

”נכון מאד. חוץ מזה, משרד הבריאות דרש עמידה בתנאים חמורים מאד של סטריליות.”

”כמה סטרילי צריך להיות מקל שדוחפים לאף?” תמהתי.
 ”אתה צודק. אבל זה עוד לא הכל. גם משרד התעשייה דרש דיון מיוחד בוועדה ברשות המנכ”ל, מאחר שמדובר בהקמת בזק של מפעל ענק, ויש צורך לבחון את כל ההיבטים.”
 ”ולשר לא היה מה לומר בנושא?” הקשיתי.
 ”למי?” שאל יואב.

”שר הכלכלה והתעשייה.”
 ”ומי זה שר הכלכלה והתעשייה?”
 ”מי זוכר? אני יכול לבדוק לך בגוגל.”
 ”בריוק.”

“או קיי, הבנתי. לא יהיה מפעל בדימונה. אז מה הם עשו כשהתברר שלא יהיה בדימונה מפעל?”

“טוב, עד אז בזבזו כבר חודש וחצי, שבמהלכו עסקו בהנחיית הציבור בשימוש הנכון בנייר טישיו. אבל התברר שהסינים עבדו קצת אחרת.”
 “כלומר?”

“ברגע שהסינים הבינו שהם בדרך למגפה עולמית, הם הקימו מפעל ענק לערכות דגימה לוורוסים בגואנגג'ואו, שהיא אחת מחמש ערי התעשייה הגדולות בסין, ונמצאת במרחק בטוח של 500 ק"מ מהונאן, מוקד המגיפה. בתוך חודש המפעל עמד על תילו והחל לייצר ערכות לדגימת קורונה סביב השעון, 24/7. הם מוכנים לספק לנו 100,000 ערכות כבר מחר.”

“אז מה הבעיה?”

“להביא אותן לארץ. אין טיסות מסין.”

“אז שאל על תשלח לשם מטוס מטען. בשביל מה אנחנו מחזיקים חברת תעופה לאומית?”

“כן, אבל לאל על יש מטוס מטען יחיד, מסוג 400-747, והוא עמוס כרגע בנייר טואלט וקופסאות טונה.”

“אז שישלחו מטוס נוסעים. ממילא אף אחד לא טס לשום מקום.”

“בדיוק. אבל אל תשכח שהם הוציאו את כל הטייסים באל על לחל"ת. אין כרגע מי שיטיס את המטוס.”

“אז שיחזירו ארבעה טייסים לעבודה.”

“הם ניסו. אף אחד לא עונה לטלפון. כולם רוכבים על אופניים בנגב, ושם אין קליטה.”

“הבטתי ביואב, לא מאמין. אז מה עושים?”

“האמת, גילה יואב את אזני, שמטוסו החדש של רוח"מ, 'כנף ציון',

כבר כשיר לטיסה ואף החל בטיסות המבחן שלו. בדיוק עתה תכננו טיסת מבחן ליעד רחוק. והטייסים של 'כנף ציון' הם טייסי חייל האוויר. הם לא הולכים לשום מקום. למעשה הם ברגע זה בטייסת, מוכנים להמריא לגואנג'ואו בכל רגע."

"אז למה הם לא המריאו כבר?"

"כי מסתבר שאמנם תכננו תא מטען גדול במטוס שיכיל את כל מזוודות רוה"מ ורעייתו, אבל זה לא מספיק. צריך לפרק מספר שורות מושבים וגם את חדר השינה של רוה"מ ואשתו."

"אז למה הם מחכים?"

"לאישור משרה."